

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

POGLAVLJE 1. IDENTIFIKACIJA HEMIKALIJE I PODACI O LICU KOJE STAVLJA HEMIKALIJU U PROMET

Podpoglavlje 1.1. Identifikacija hemikalije

Identifikator proizvoda:

SONAR

Podpoglavlje 1.2. Identifikovani način korišćenja hemikalije:

Sredstvo za zaštitu bilja – insekticid

Podpoglavlje 1.3. Podaci o snabdevaču:

“Chemical Agrosava”

Palmira Toljatija 5/IV

11070 Novi Beograd

Srbija, Evropa

Broj telefona: +381 (0)11 785-2770 (09-15h)

Broj faksa: +381 (0)11 2609-026 (09-15 h)

E-mail (odgovorno lice): office@agrosava.com

www.agrosava.com

Podpoglavlje 1.4. Broj telefona za hitne slučajeve:

+381 (0)11 36 08 440 (00-24 h)

Centar za kontrolu trovanja

Crnotravska 17, 11000 Beograd,

Srbija. Policija (192), vatrogasci (193),

POGLAVLJE 2. IDENTIFIKACIJA OPASNOSTI


Podpoglavlje 2.1. Klasifikacija hemikalije

Klasifikacija prema Regulativi (EU) 1272/2008 i Pravilniku o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN (Sl. glasnik RS, 105/13):

Klasa i kategorija opasnosti	Obaveštenje o opasnosti
Akutna toksičnost, oralno, kat.4	H 302 – Štetno ako se proguta
Akutna toksičnost, dermalno, kat.4	H 312 – Štetno u kontaktu sa kožom
Iritacija kože, kat. 2	H 315 – Izaziva iritaciju kože
Iritacija oka, kat. 2	H 319 – Dovodi do jake iritacije oka

Podpoglavlje 2.2. Elementi obeležavanja:

Obeležavanje prema Regulativi (EC) 1272/2008 i Pravilniku o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN (Sl. glasnik RS, 105/13) (CLP/GHS):

Piktogram opasnosti	Reč upozorenja
	PAŽNJA

Obaveštenje o opasnosti

H 302	Štetno ako se proguta
H 312	Štetno u kontaktu sa kožom
H 315	Izaziva iritaciju kože
H 319	Dovodi do jake iritacije oka

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

Obaveštenje o merama predostrožnosti	
P 270	Ne jesti, ne piti i ne pušiti prilikom rukovanja ovim proizvodom
P 280	Nositi zaštitne rukavice/ zaštitnu odeću / zaštitne naočare / zaštitu za lice
P 301+P312	Ako se proguta: Pozvati centar za kontrolu trovanja ili lekara, ukoliko se ne osećate dobro
P 330	Isprati usta
P 302+P352	Ako dospe na kožu: Oprati sa puno sapuna i vode
P 305 + P 351 + P 338	AKO DOSPE U OČI: pažljivo isprati vodom nekoliko minuta ukloniti kontaktna sočiva ukoliko postoje i ukoliko je to moguće učiniti. Nastaviti sa ispiranjem.
P 501	Odložiti sadržaj/ambalažu u skladu sa nacionalnim propisima

Podpoglavlje 2.3. Ostale opasnosti:

Materije u smeši ne ispunjavaju kriterijume PBT/vPvB prema REACH-u, dodatak XIII.

POGLAVLJE 3. SASTAV / PODACI O SASTOJCIMA

Podpoglavlje 3.1. Podaci o sastojcima supstance:

Nije relevantno.

Podpoglavlje 3.2. Podaci o sastojcima smeše:

Naziv komponente	Koncentracija (%)	CAS broj EC broj	Klasifikacija (CLP/GHS) (regulativa 1272/2008)	
Dimetoat	38,6	60-51-5 200-480-3	Ak. toks. 4 Ak. toks. 4	H302 H312
n-butilpirolidon	59,5	3470-98-2 -	Ak. toks. 4 Irit. kože 2 Irit. oka 2	H302 H315 H319

Kompletan tekst u vezi H oznaka iz tabele može se videti u poglavlju 16.

POGLAVLJE 4. MERE PRVE POMOĆI

Podpoglavlje 4.1. Opis mera prve pomoći:

Udisanje:

Izneti unesrećenog na svež vazduh. Ukoliko je disanje nepravilno ili prestane, primeniti veštačko disanje. pacijenta dobro utopli i ostaviti da miruje. Odmah pozvati lekara ili Centar za kontrolu trovanja.

Kontakt sa kožom:

Nakon kontaminacije kože neophodno je odmah skinuti eventualno kontaminiranu odeću i kožu obilno oprati vodom. Kontaminiranu odeću pre ponovne upotrebe treba oprati.

Kontakt sa očima:

Ako supstanca dospe u oči, neophodno je obilno ispiranje vodom u trajanju od najmanje 15-tak minuta (uz otvorene očne kapke). Ukloniti kontaktna sočiva ukoliko postoje i ukoliko je to moguće učiniti. Nakon toga se odmah obratiti lekaru.

Gutanje:

Ako je preparat progutan potrebno je isprati usta vodom. Ne izazvati povraćanje kod osobe koja ima poremećaj svesti. Odmah se obratiti lekaru. Pri obraćanju lekaru obavezno poneti nalepnicu ili ambalažu sa nazivom.

Podpoglavlje 4.2. Najvažniji simptomi i efekti, akutni i odloženi:

Do sada nisu poznati simptomi.

Podpoglavlje 4.3. Hitna medicinska pomoć i poseban tretman:

Simptomatski tretman.

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

POGLAVLJE 5. MERE ZA GAŠENJE POŽARA

Podpoglavlje 5.1. Sredstva za gašenje požara: Za manje požare upotrebiti CO₂ penu, vodenu maglu i prah za gašenje. U slučaju veće vatre moguća je upotreba vodenog šmrka.

Podpoglavlje 5.2. Posebne opasnosti koje mogu nastati od supstanci i smeša:

Nisu dostupne dalje relevantne informacije.

Podpoglavlje 5.3. Savet za vatrogasce:

Pri gašenju je neophodno nositi zaštitnu odeću i aparat za zaštitu koja je korišćena tokom gašenja požara dospe u vodotokove i kanalizaciju.

POGLAVLJE 6. MERE U SLUČAJU UDESA

Podpoglavlje 6.1. Lične predostrožnosti, zaštitna oprema i postupci u slučaju udesa:

Ukoliko je moguće, obezbediti izvor/mesto prosipanja. Pridržavajući se mera predostrožnosti koje su navedene u Poglavlju br. 8. (Kontrola izloženosti), prikupiti prosuti materijal.

Mere lične zaštite:

Osobe koje su uključene u proces sanacije moraju da nose odgovarajuću zaštitnu odeću, dobro prijanjajuće zaštitne naočari, rukavice, zaštitu za disajne organe. (videti Poglavlje br. 8). Radnici koji su učestvovali u čišćenju prosutog materijala nakon obavljenog posla moraju da se okupaju i da promene radnu odeću.

Podpoglavlje 6.2. Predostrožnosti koje se odnose na životnu sredinu:

U slučaju nekontrolisanog prosipanja većih količina ovog proizvoda preduzeti sve napred navedene mere i postupke. Sprečiti kontaminaciju vode i zemljišta i odmah informisati predstavnike lokalnih vlasti o tom događaju.

Podpoglavlje 6.3. Mere koje treba preduzeti i material za sprečavanje širenja i sanaciju:

Eventualno prosuti preparat uz korišćenje lične zaštitne opreme treba okružiti i (ukoliko je pomešan sa tečnošću) upiti inertnim, nezapaljivim materijalima kao što su pesak, zemlja ili specijalni upijači za hemikalije. Nakon toga, prikupiti sadržaj i odložiti ga u specijalne, za to pripremljene posude.

Podpoglavlje 6.4. Upućivanje na druga poglavlja: Za dodatne informacije videti Poglavlja 7 i 8.

POGLAVLJE 7. RUKOVANJE I SKLADIŠTENJE

Podpoglavlje 7.1. Predostrožnosti za bezbedno rukovanje:

Pri radu sa ovim preparatom pridržavati se osnovnih uputstava za rad i rukovanje hemikalijama. Izbeći dodir sa kožom očima i radnom odećom. Pri radu nositi odgovarajuću zaštitnu opremu. Nakon rada oprati ruke i lice vodom i sapunom. Eventualno zaprljanu odeću pre ponovne upotrebe oprati. Pri radu koristiti odgovarajuću zaštitnu opremu (vidi Poglavlje br. 8.).

Podpoglavlje 7.2. Uslovi za bezbedno skladištenje, uključujući nekompatibilnosti:

Preparat se čuva u dobro zatvorenoj, originalnoj ambalaži, na hladnom i suvom mestu, sa dobrom ventilacijom, na

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

sobnoj temperaturi. Preparat treba čuvati odvojeno od hrane, pića i stočne hrane. Čuvati van dohvata dece i neovlašćenih osoba. Čuvati pod ključem u dobro zatvorenim kontejnerima.

Podpoglavlje 7.3. Posebni načini korišćenja:

Preparat se primenjuje sa zemlje u količini i na način u zavisnosti od vrste kulture, a na osnovu detaljnog uputstva koje se isporučuje uz proizvod.

POGLAVLJE 8. KONTROLA IZLOŽENOSTI

Podpoglavlje 8.1. Parametri kontrole izloženosti

Ventilacija i limit radne ekspozicije:

Nisu utvrđene granične vrednosti izloženosti.

Podpoglavlje 8.2. Kontrola izloženosti i lična zaštita:

8.2.a. Zaštita očiju/lica:

Pri radu nije neophodno nositi odgovarajuće, dobro prijanjajuće zaštitne naočare (SRPS EN 166).

8.2.b. Zaštita kože:

Pri radu je neophodno nositi odgovarajuće zaštitne rukavice (od PVC-a, gume, neoprena ili nitrila) (SRPS EN 374).

8.2.c. Zaštita disajnih organa:

Nije potrebna lična zaštita disajnih puteva.

POGLAVLJE 9. FIZIČKA I HEMIJSKA SVOJSTVA

Podpoglavlje 9.1. Podaci o osnovnim fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije

<u>9.1.a. Izgled:</u>	tečnost zelene boje
<u>9.1.b. Boja:</u>	zelena
<u>9.1.c. Miris:</u>	slab, karakterističan
<u>9.1.d. pH:</u>	5,9
<u>9.1.e. Tačka topljenja / tačka mržnjenja:</u>	nema podataka
<u>9.1.f. Početna tačka ključanja i opseg ključanja:</u>	nema podataka
<u>9.1.g. Tačka paljenja:</u>	108°C
<u>9.1.h. Brzina isparavanja:</u>	nema podataka
<u>9.1.i. Zapaljivost:</u>	nema podataka
<u>9.1.j. Gornja / donja granica zapaljivosti ili eksplozivnosti:</u>	nema podataka
<u>9.1.k. Napon pare:</u>	nema podataka
<u>9.1.l. Gustina pare:</u>	nema podataka
<u>9.1.m. Zapreminska masa:</u>	1,062 g/cm ³
<u>9.1.n. Rastvorljivost:</u>	nema podataka
<u>9.1.o. Koefficient raspodele u sistemu n-oktanol/voda:</u>	nema podataka
<u>9.1.p. Temperatura samopaljenja:</u>	nema podataka
<u>9.1.q. Temperatura razlaganja:</u>	nema podataka
<u>9.1.r. Viskozitet:</u>	nema podataka
<u>9.1.s. Eksplozivna svojstva:</u>	nema podataka
<u>9.1.t. Oksidujuća svojstva:</u>	nema podataka

Podpoglavlje 9.2. Ostali podaci:

Informacije nisu dostupne.

POGLAVLJE 10. REAKTIVNOST I STABILNOST

Podpoglavlje 10.1. Reaktivnost:

Proizvod nije reaktivan pri standardnim uslovima skladištenja i upotrebe.

Podpoglavlje 10.2. Hemijska stabilnost:

Proizvod je stabilan pri standardnim uslovima skladištenja i upotrebe. Ukoliko se čuva u originalnom pakovanju, pod standardnim uslovima (na suvom) stabilan je najmanje dve godine (videti Poglavlje br. 7).

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

Podpoglavlje 10.3. Moćnost nastanka opasnih reakcija:

Ne dolazi do opasnih reakcija ako se skladišti i primenjuje prema uputstvu.

Podpoglavlje 10.4. Uslovi koje treba izbegavati: Zaštiti od vrućine i direktnog sunčevog zračenja.

Podpoglavlje 10.5. Nekompatibilni materijali: Nisu dostupne dalje relevantne informacije.

Podpoglavlje 10.6. Opasni proizvodi razgradnje: Nisu poznati opasni proizvodi razgradnje.

POGLAVLJE 11. TOKSIKOLOŠKI PODACI

Toksičnost ovog proizvoda nije u potpunosti ispitana. Podaci dati u poglavlju 11. ovog bezbednosnog lista se zasnivaju na literaturnim podacima o toksičnosti supstanci koje ulaze u sastav proizvoda i njihovog sadržaja u proizvodu primenom pravila za klasifikaciju smeša.

Podpoglavlje 11.1. Podaci o toksičnim efektima:

- | | | |
|---|--|------------|
| 11.1. a. <u>Akutna toksičnost:</u> | Dimetoat:
Akutna oralna LD ₅₀ za pacova | >386 mg/kg |
| 11.1. b. <u>Korozivno oštećenje kože/iritacija:</u> | Uzrokuje iritaciju kože. | |
| 11.1. c. <u>Teško oštećenje oka/iritacija oka:</u> | Uzrokuje jaku iritaciju oka. | |
| 11.1. d. <u>Senzibilizacija respiratornih organa ili kože:</u> | Nema toksikoloških podataka | |
| 11.1. e. <u>Mutagenost germinativnih ćelija:</u> | Nema toksikoloških podataka | |
| 11.1. f. <u>Karcinogenost:</u> | Nema toksikoloških podataka | |
| 11.1. g. <u>Toksičnost po reprodukciju:</u> | Nema toksikoloških podataka | |
| 11.1. h. <u>Specifična toksičnost za ciljni organ:</u> | Nema toksikoloških podataka | |
| 11.1. i. <u>Opasnost od aspiracije:</u> | Nema toksikoloških podataka. | |
| 11.1. k. <u>Simptomi ekspozicije/trovanja:</u> | Nema toksikoloških podataka | |

POGLAVLJE 12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODACI

Podpoglavlje 12.1. Toksičnost:

<u>Toksičnost za ptice:</u>	LD ₅₀ za divlju patku (Anas platyrhynchos):	52,6 mg/kg
	LD ₅₀ za fazana (P. Colchicus):	20 mg/kg
	LD ₅₀ za vrapca (G. vulgaris):	31,6 mg/kg
<u>Toksičnost za pčele:</u>	LD ₅₀ za pčelu (Apis mellifera) oralno (48h):	0,07-0,17 µg/ pčeli
	LD ₅₀ za pčelu (Apis mellifera) kontaktno (48h):	0,12-0,16 µg/ pčeli
<u>Toksičnost za ribe:</u>	LC ₅₀ za šarana (C. caprio) (96h):	694 mg/l
	LC ₅₀ za američkog šarana (C. Variegatus) (96h):	111 mg/l
	LC ₅₀ za kalifornijsku pastrmku (Oncorhynchus mykiss) (96h):	30 mg/l
<u>Toksičnost za dafnije:</u>	EC ₅₀ (Dafnia magna) (48h):	4,7 mg/l
<u>Toksičnost za alge:</u>	EC ₅₀ za zelenu algu (Selenastrum capricornutum) (5 dana):	282,3 mg/l
<u>Toksičnost za kišnu glistu:</u>	LC ₅₀ (14 dana):	>217,1 mg/kg zemlje

Podpoglavlje 12.2. Perzistentnost i razgradivost: Nema podataka na raspolaganju.

Podpoglavlje 12.3. Potencijal bioakumulacije: Nema podataka na raspolaganju.

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

Podpoglavlje 12.4. Mobilnost u zemljištu:	Nema podataka na raspolaganju.
Podpoglavlje 12.5. Rezultati PBT i vPvB procene:	Materije u smeši ne ispunjavaju kriterijume PBT/vPvB prema REACH
Podpoglavlje 12.6. Ostali štetni efekti:	Informacije nisu dostupne.
Toksičnost za korisne organizme:	Nema podataka na raspolaganju.

POGLAVLJE 13. ODLAGANJE

Podpoglavlje 13.1. Metode tretmana otpada:	Upotrebljeni ostaci ovog preparata kao i kontaminirani materijal moraju se smatrati i biti odloženi kao specijalni otpad. Njihove ostatke treba predati ovlašćenim firmama za prikupljanje i uništavanje ovakve vrste materijala. Poželjan metod uništavanja je insineracija (na > 1100°C). Sa otpadom postupati u skladu sa Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu (Sl. Glasnik RS, 36/09) i Zakonom o upravljanju otpadom (Sl. Glasnik RS, 14/16).
---	---

POGLAVLJE 14. PODACI O TRANSPORTU

Klasifikacijske oznake za transport: naziv opasne hemikalije i mere predostrožnosti u transportu u skladu sa međunarodnim ugovorima za transport opasnog tereta kopnenim (drumskim – ADR, železničkim – RID, unutrašnjim plovnim putevima – ADN), pomorskim (IMDG) i vazдушnim putem (ICAO/IATA):

Podpoglavlje 14.1. UN broj:	UN 3082
Podpoglavlje 14.2. UN naziv za teret u transportu:	MATERIJA OPASNA PO ŽIVOTNU SREDINU, TEČNA, N.D.N. (dimetoat)
Podpoglavlje 14.3. Klasa opasnosti u transportu:	9 klasifikacioni kod M6
Podpoglavlje 14.4. Ambalažna grupa:	III uputstvo za pakovanje P001, IBC03, LP01, R001 posebne odredbe za zajedničko pakovanje MP15
Podpoglavlje 14.5. Opasnost po životnu sredinu: (ADR, RID, ADN):	da
Morski zagađivač (ICAO/IATA):	da
Podpoglavlje 14.6. Posebne predostrožnosti za korisnika:	podatak nije dostupan
Podpoglavlje 14.7. Transport u rasutom stanju:	T4

POGLAVLJE 15. REGULATORNI PODACI

Podpoglavlje 15.1. Propisi u vezi sa bezbednošću, zdravljem i životnom sredinom

- Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i reklamiranju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN („Sl. glasnik RS“ br. 105/13).
- Zakon o hemikalijama (Službeni glasnik RS br. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 i 25/15).
- Pravilnik o sadržaju bezbednosnog lista (Sl. glasnik RS br. 100/11).
- Uredba (EC) broj 1907/2006 REACH, Uredba (EC) 1272/2008/EC
- Pravilnik o spisku klasifikovanih supstanci (Sl. Glasnik RS 48/14).

Podpoglavlje 15.2. Procena bezbednosti hemikalije:	Nema podataka.
---	----------------

BEZBEDNOSNI LIST	Strana 1 od 11 Datum izrade: 15.12.2015. Datum verzije: 15.12.2015. Verzija broj: 1 Datum revizije: - Revizija broj: -
SONAR	

BEZBEDNOSNI LIST u skladu sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Sl. glasnik RS“, 100/11)

POGLAVLJE 16. OSTALI PODACI

Informacije koje su navedene u ovom Bezbednosnom listu su bazirane na sledećim referencama:

- Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i reklamiranju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN ("Sl. glasnik RS" br. 105/13).
- Pravilnik o sadržaju bezbednosnog lista (Sl. glasnik RS br. 100/11).
- Svi potencijalni neželjeni efekti nastali kao posledica neadekvatne primene padaju na teret neposrednog korisnika.

<u>Skraćenice:</u>	LC₅₀	Lethal Concentration – Letalna koncentracija, koncentracija hemikalije koja je smrtna za 50 % testirane populacije.
	LD₅₀	Lethal Dose – Letalna doza, doza hemikalije koja je smrtna za 50 % testirane populacije.

Spisak relevantnih oznaka i obaveštenja sa pripadajućim tekstom:

<u>Obaveštenje o opasnosti:</u>	H302	Štetno ako se proguta.
	H312	Štetno u kontaktu sa kožom.
	H315	Izaziva iritaciju kože.
	H319	Dovodi do jake iritacije oka.

Informacije iznete u ovom bezbednosnom listu su tačne prema našem najboljem saznanju, informacijama i uverenju na dan objavljivanja ove publikacije. Ovde navedene informacije date su u svrhu pružanja smernica za bezbedno rukovanje, upotrebu, obradu, skladištenje, transport, odlaganje i ispuštanje i ne treba ih smatrati garancijom ili specifikacijom kvaliteta. Informacije se odnose isključivo na određene specifične materijale i mogu biti netačne ako se ti materijali upotrebljavaju u kombinaciji sa nekim drugim materijalom ili u nekom procesu, koji nisu izričito navedeni u ovom tekstu. Upozoravamo da korišćenje proizvoda van propisanih namena i uslova ne povlači odgovornost proizvođača.

Kraj bezbednosnog lista